

Pædagogisk læreplan for

Egense friskole & Naturbørnehus

Udarbejdet; Januar 2023

Egense Naturbørnehus

- Hvem er vi?

Egense friskoles naturbørnehus er en lille institution som er normeret til 20 børnehavebørn og 10 vuggestuebørn. Vi er beliggende på friskoles store grønne område med legeplads, som tager udgangspunkt i naturen som udrum. Derudover ligger vi tæt på kysten, skov og søer, som vi flittigt benytter i dagligdagen. Vi er en del af friskolen, men har vores eget hus, der rummer børnehave og vuggestue.

Vi har vores faste og trygge base i vores små hyggelige lokaler, hvor vi mødes om morgenen og får en rolig, hyggelig og dejlig start på dagen. Vi bestræber os på, at skabe grundlag for et institutionsliv med rødder i naturen.

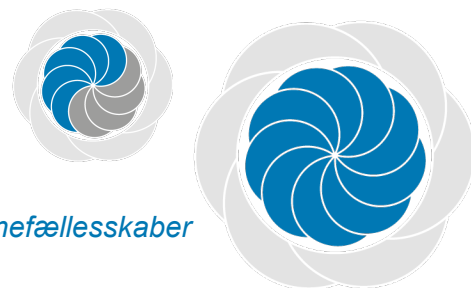
Vi tror på at naturen rummer muligheder, som ikke er til stede inden døre, da en daglig pædagogisk praksis med rødder i naturen, og et aktivt udeliv giver de bedste forudsætninger for at stimulere barnets hele udvikling. Naturen er i stadig forandring og vil konstant byde på alsidige udfordringer, oplevelser og forskellige sanseoplevelser. Vi mener, at et læringsmiljø med rødder i naturen giver mulighed for at skabe større succes, trivsel og tryghed, da naturen giver frihed og rum, og dermed færre konflikter og påbud.

Vi vil bestræbe os på at præsentere, inspirere og igangsætte, således at barnet i eget tempo og på eget niveau får mulighed for at opdage undersøge, udforske og ikke mindst erobre indholdet, som naturen, som ramme byder på.

Det pædagogiske personale arbejder i deres hverdagspraksis med udviklingen af læringsmiljøerne med fokus på det meningsfulde og effektfulde for børnene. Børnene skal føle sig set, hørt og forstået gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer. Her i Børnehuset er legen den grundlæggende byggesten, hvor vi tager udgangspunkt i børneperspektivet. Anerkendelse og respekt udøves og læres i samspil med andre.

Det er ud fra den forudsætning at vi mener, at sikre, at barnet får skabt en positiv identitetsfølelse, som på længere sigt er med til at udvikle barnets identitetsdannelse.

Pædagogisk grundlag

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Vores børnesyn er at alle børn og barnets liv nu og her er vigtige. Alle børn har brug for omsorg, nærvær og relationer og vores holdning er, at alle børn er selvstændige og kompetente.

Vi voksne i vuggestuen sætter rammerne for vores børns udvikling, trivsel og leg. Vi skaber plads til og mulighed for leg, udvikling, læring men også plads til at finde ro. Dette kommer bla til udtryk ved vores sansemusik inden middagslur. En seance på 10 minutter, hvor børnene ligger og hører sanseligt musik inden middagsputning. Vi skaber hver dag rum for at alle børn ses og høres og har mulighed for medindflydelse på deres dag. Vi inddrager børnene i daglige gøremål gennem hele dagen fx, borddækning, madlavning, plante, høste og ideer til leg og aktiviteter.

I Børnehuset har legen meget stor værdi. Det er igennem legen barnet udvikler sin nysgerrighed, udvikler sproget, evnen til at samarbejde, evnen til empati, evnen til at løse konflikter, evnen til at være i nuet og have det sjovt. Det er vores opgave som voksne, at støtte legen og være tydelige når vores børn har brug for guidning. Vi er derfor guidende, rammesættende og sikre at alle børn trives i legen og er med i børnefællesskaberne i hele huset.

Pædagogiske læringsmiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vi skaber en fast og genkendelig hverdag gennem hele dagen, med faste nærværende voksne og en helt klar og tydelig hverdagsrytme. I vuggestuen kommer det til udtryk ved en tavle med piktogrammer, der viser børnene hvad pågældende dag byder på. Dagen er delt ind i morgen, formiddag, middag og eftermiddag. Tavlen gennemgås sammen med børnene ved samling samt formiddagsmad.

I Børnehaven har de en tavle, som de ligeledes gennemgår ved samling og formiddagsmad. Tavlen indeholder dag, måned, vejr, dato og dagens program for børnene.

Det er i vuggestuen og børnehaven, med til at skabe tryghed for det enkelte barn.

I vores vuggestue har vi en ugeplan med faste aktiviteter på faste dage. Dette for at skabe uforudsigelighed, tryghed og udvikling hos det enkelte barn.

Hele vores Børnehus har en årsplan, med faste temaer, aktiviteter og forældre kaffe dage. Årsplanen udarbejdes hvert år på årets første personalemøde. Dertil kommer kvartal didaktiske modeller SMTTE, til hvert tema i årsplanen. Disse evalueres ved afslutning. Vi mener, at på denne måde, har vi mulighed for at opretholde vores pædagogiske faglighed i praksis og videreudvikle på samme.

Vi har indrettet Børnehuset med små nicher, hvor vores børn har mulighed for børneinitieret leg, vokseninitieret leg, fordybelse, fantasi og kreativitet. Eksempelvis har vi nicher med bøger, klodser og byggemateriale, osv. Vi tænker vores læreplan og læringsmiljøer ind hele dagen, i vores hverdagsrutiner. Eksempelvis når barnet skal skiftes eller have tøj på, har vi fokus på krop, sanser og bevægelse, selvhjulpænhed og mestring.

Samarbejde med forældre - om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Naturbørnehave har til formål, gennem oplevelser i naturen, at skabe trygge rammer for læring og udvikling baseret på omsorg, socialt fællesskab og kreativitet. Dette skal ske i samarbejde med forældrene, ved gennem gensidig ansvarlighed, at forberede børnene til et liv som aktive og medlevende samfundsborgere.

I Børnehuset lægger vi stor vægt på et tillidsfuldt og konstruktivt forældresamarbejde, hvor den daglige kontakt er i fokus, til gavn for barnets læring, trivsel og udvikling. Vi er bevidste om, vores ansvar for at formidle barnets trivsel, læring og dagligdag til forældrene. Dette vil vi bl.a. gøre i form af dokumentation af vores dagligdag med børnene, både med video, billeder, små historier, dokumentation på vores træer i Børnehave og Vuggestue og i vores månedlige nyhedsbreve.

Vi har samtaler med forældrene ved sprogtest, trivselsevaluering samt udviklingsskemaer.

For at styrke vores relation til vores forældre i huset, har vi forskellige arrangementer som, cykelløb, markedsdag, kaffedage, julehygge og arbejdsdage.

I Børnehuset tilbyder vi forældresamtaler med fokus på det enkelte barns udvikling og trivsel. For at vi lærer barnet bedst at kende samt for at få indblik i familien, afholder vi inden barnets opstart i vuggestuen en samtale. Når barnet har været i vuggestuen mellem tre og seks måneder, inviterer vi forældrene til en samtale omhandlende barnets trivsel og udvikling. Inden børnehavestart bliver forældrene tilbudt en samtale omhandlende den gode overgang mellem vuggestue og børnehave. Herudover har vi altid mulighed for at afholde samtale med forældrene efter behov.

Vi inviterer til forældremøder med et fast punkt på dagsordenen omhandlende den samlede børnegruppes læring, trivsel og udvikling

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Ligesom alle andre børn, udvikler børn i udsatte positioner sig, i et fagligt kompetent læringsmiljø og i mødet med en velfunderet pædagogisk faglighed. Alle børn har brug for at blive mødt med positive forventninger, og blive stimuleret og være en betydningsfuld del af et børnefællesskab.

Vi tager i Børnehuset udgangspunkt i det enkelte barns ressourcer og støtte op om - og bygger videre på disse. I hverdagen er vi i tæt samarbejde med forældrene, vi ser på barnets individuelle behov og laver en forudsigelig og struktureret hverdag bla med vores piktogram tavl samt hvem der er åbner og lukker på dagen og dag efter i vuggestue afdelingen.

Dette for at skabe struktur og forudsigelighed, hvilket kan være afgørende for et udsat barn. Vi inddrager fagprofessionelle i det omfang vi finder det relevant.

Vi har fokus på hurtig opsporing og tidlig indsats og laver derfor kvartalsvis trivselsevaluering på alle børn.

Sammenhæng

- til børnehaveklassen

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Børnehuset og friskolen har et tæt samarbejde omkring kommende skolebørn. Vi vil gerne skabe mulighed for, at det enkelte barn får positive erfaringer med at deltage i fællesskaber, så det enkelte barn derigennem får positive forventninger til de sociale fællesskaber i skolen og fritiden.

For at skabe grobund for dette, deltager kommende skolebørn bla i skolen planlagte emneuger, traditioner med højtider samt svømning fra januar til april.

Ved skolestart, deltager førskolegruppen i en ugentlig udedag sammen med 0. klasse på friskolen. Det understøtter, at det enkelte barn tør møde nye udfordringer, fordybe sig, være vedholdende, kunne indgå i børnefællesskaber og tage initiativ til at indgå i relationer i skolen.

Vi vil gerne i vores Børnehus, introducere til og give børnene mulighed for at udvikle nysgerrighed overfor bogstaver, tal, mønstre, former osv. Derfor er det fast planlagt, at fra årsskiftet, deltager førskolegruppen i 0. klasses undervisning en gang om ugen på friskolen.

De 6 Læreplanstemaer i praksis

Alsidig person udviklingen

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

I Børnehuset har vi stor fokus på barnets leg. Det er gennem legen, at barnet får et grundlæggende demokratisk værdisæt, der udvikler og understøtter dannelse og livsduelighed. Når børn leger, udfolder, udforsker og erfarer de sig selv og andre på forskellige måder. I barnets leg udfordres det og oplever muligheder og begrænsninger på en helt anden måde i forhold til en voksenstyret aktivitet.

Når børnene leger vil vi, forholde os observerende (hvis ikke andet behovet hos barnet udtrykkes), for at barnet selv får oplevelsen af at kunne, at ville og at gøre. Barnets perspektiv og oplevelsesverden møder, hos os i Børnehuset, stor anerkendelse. At blive set, hørt og forstået er eksistentielt for barnets udvikling og gå-på-mod. De vil her også få medbestemmelse og opleve at de er betydningsfulde medskabere, ud fra egne formåen. Vi vil støtte børnene i at turde gå deres egne veje.

Miljøet i Børnehuset understøtter barnet i at udtrykke sine følelser og håndtere konflikter. Det vil i dagligdagen sig, at vi er opmærksomme på, om det enkelte barn søger trøst og hjælp i

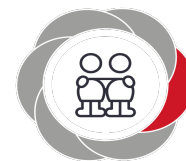
dagligdagen. Dette værende både hos os og hos de andre børn. Ligesom vi vil hjælpe dem med at sætte ord på deres følelser, ved form af bøger, aktiviteter, leg eller blot en snak ved middagsmaden.

Vi anerkender i høj grad den/de følelse barnet giver udtryk for. Vi er dernæst opmærksom på barnets nærmeste udviklingszone så aktiviteter, leg og udfordringer matcher barnets trivsels-, lærings- og udviklingsbehov. Læringsmiljøet i Børnehuset skal give mulighed for, at børnene kan forfølge, engagere og fordybe sig i det, det er optaget af. Vi er meget opmærksomme på om barnet udviser usikkerhed og er altid klar til at hjælpe og støtte i de enkelte situationer hvor behovet opstår.

VORES LÆRINGSMILJØ

- Vi anerkender og støtter barnet i at udtrykke følelser ved at sætte ord på. Alle følelser har brug for at komme til udtryk.
- Vi sætter ord på de svære følelser, oplevelser og situationer i Børnehuset. Vi guider det enkelte barn eller gruppen, til at komme videre.
- Vi skaber mulighed for at være en del af fællesskabet i lege, i aktiviteter, på ture og ved spisning.
- Vi støtter barnet i selvhjulnethed, eksempelvis når det tager tøj på, rydde op efter sig selv, dække bord, vasker hænder og bruge sin krop bla andet på vores ugentlige tur i forsamlingshusets hal.
- Vi følger barnets initiativer og interesser og tilpasser praksis eller aktiviteter til dette.

Social udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

I hverdagen i Børnehuset, såvel som ved ture ud af huset har vi fællesskabet i fokus. Vi er opmærksom på om et eller flere børn ekskluderes fra fællesskabet, og står altid klar til da, at guide barnet/børnene igennem situationen. Det er en del af barnets hverdag at tage stilling til at deltage i lege og aktiviteter med andre børn. Vi er meget opmærksomme på børnenes signaler, verbale som nonverbale.

Hvis et barn befinder sig i en situation, hvor det har brug for hjælp, støtter vi barnets ved, at sætte ord på børnenes handlinger og følelser samt de signaler vi opfanger i situationen. Målet i Børnehuset er, at børnene udviser glæde ved deres dagligdag sammen med de andre børn. De skal føle sig trygge ved os, ved hinanden og ved sig selv, så de tør kaste sig ud i fællesskabet. Vi lærer dem at hjælpe hinanden og udvise omsorg for deres kammerater. I dagligdagen kan dette komme til udtryk ved, bla. at vi deler om vores legetøj, vi hjælper hinanden i garderoben, vi støtter hinanden på legepladsen. Børn i udsatte positioner; Kvaliteten i interaktionen mellem barn og voksen er særligt betydningsfuldt for børn i udsatte positioner. Vi er derfor yderst opmærksom omkring, at støtte børn med forskellige udfordringer og sikre, at alle børn deltager i fællesskabet.

I dagligdagen handler det som udgangspunkt om, at børn i udsatte positioner skal udfordres og opleve mestring. Dette kan komme til udtryk bla. gennem børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter.

Vi bestræber os på at præsentere, inspirere og igangsætte, således at barnet i eget tempo og på eget niveau får mulighed for at opdage undersøge, udforske og ikke mindst erobre indholdet, som naturen, som ramme byder på.

VORES LÆRINGSMILJØ

- Vi støtter barnet i at indgå i sociale relationer og lege gennem hele dagen, hvor vi oplever forskelligheder som en ressource.
- Vi benævner barnets følelser og handlinger. Eksempelvis ” Hold da op hvor blev du ked af det, da du faldt” eller ”jeg kan se at du bliver rigtig glad for at se X”
- Vi skaber gennem dagen mulighed for - og plads til fri leg; altså tidspunkter på dagen hvor der ikke er fastlagt aktiviteter og rutiner.
- Vi inddrager børnene i dagligdagens aktiviteter og praktiske gøremål med fokus på relationer og børnefællesskab. Børnene er fx med i køkkenet til madlavning hver mandag. Børnene dækker bord og hjælper hinanden, hvis en opgave her er lidt svær (med guidning af pædagogerne)
- Vi gør børnene opmærksomme på hinanden og det de har som forskelligheder eller til fælles. Fx ”det er rigtig at du har heste hjemme på marken – Prøv at spørge X hvordan hendes heste har det” eller ”Jeg kan godt se du syntes det er svære at sætte kopperne på bordet, prøv lige at spørge X, om ikke han vil hjælpe dig”

Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Sproget er så vigtigt, da det bruges socialt og er med til at skabe tilknytninger og relationer mellem børnene. Her danner legen et vigtigt afsæt som øvebane for børnene; både verbal- og nonverbal kommunikation, ordforråd og sætninger. Det er igennem sproget, at børnene kan give udtryk for deres følelser og tanker. I Børnehuset skal børnene have mulighed for, at fortælle, lytte, stille spørgsmål til vores omgivelser og lege med sproget. Børnenes sprog udvikles i dialog med en sproglig rollemodel. Derfor er det yderst vigtigt, at vi som rollemodeller er nærværende, har øjenkontakt og er indlevende.

Når børnene får lov til at eksperimentere med kommunikation og sprogligt, skabes der for børnene erfaringer med at aflæse, genskabe og udvikle deres kommunikative evner, som de senere kan bruge i forskellige situationer i fællesskabet. Vi arbejder med den sproglige udvikling, ved at inspirere børnene til at tale gennem: samtaler, lege med lyde og ord, vi leger med rim og remser og vi synger sanglege med fagter med vores sangkuffert og læser historier.

Vi kører med temaer hver måned, hvor sprog har en stor plads i aktiviteterne. Endvidere har vi i marts måned sprog måned, hvor vi tillægger sprog et særligt fokus. Vi vil i vores samspil med børnene være, nærværende, skabe og øve øjenkontakt og opmærksomhed i vores interaktioner. I Børnehuset er vi indlevende, nysgerrige og udviser lyst til kommunikation og samtale med fokus på det, barnet er optaget af.

Gennem ture i naturen og nærmiljøet, har sproget og udviklingen af sproget og ordforrådet en stor plads. Der er mange nye udtryk, lyde, nye opdagelser af dyr, samt et efterforsknings arbejde i børnehøjde ved hjemkomst, hvis vi opdager noget nyt vi ikke kender til. Det er med til at udvide børnenes sproglige færdigheder.

I Børnehaven laves der sprogevaluering/sprogtest det år barnet fylder 3 år. Men vi der er brug for yderligere indsats er det i tæt samarbejde med leder og forældre.

I Vuggestuen og i Børnehaven laves der hvert kvartal trivsels evaluering, hvor sprog fylder en ligeværdig del, med de andre evalueringstemaer. Primærpædagogen udarbejder disse evalueringer, hvor forældre tagets til samtale ved evt bekymring. Dertil udarbejdes svar og beskrivelser om hvert barn i et udviklingsskema, hver gang barnet fylder år. Forældre indkaldes her til en samtale om deres barn uanset.

VORES LÆRINGSMILJØ

- Vi skaber et miljø i Børnehuset der afspejler at sproget er en vigtig del af hverdagen for vores børn. Gennem hele dagen fortæller vi, har dialog, benævner ting og følelser, læser, synger, laver dialogisk læsning, aflæser ansigter, rim og remser osv. Vi skaber et miljø, hvor vores børn motiveres til at bruge sproget til at kommunikere, samarbejde, lære samt udtrykke følelser.
- Sprogevaluering kvartalsvis.
- Sprogtest ved 3 år og skift til vores børnehave.
- Årsplan med marts som sprog måned. Her udtænker og planlægger vi aktiviteter med sprog og kommunikation som bærende element i vores aktiviteter.
- Vi skaber rum for gå-på-mod, så det enkelte barn føler sig tilstrækkelig i springet ved nye ord og betegnelser.

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Bevægelse handler om aktivt at udforske verden og kroppens muligheder alene, i børnefællesskaber, sammen med pædagogisk personale og i samspil med de fysiske omgivelser ude og inde.

I Børnehuset er vi, for det meste, udendørs og bruger naturen som vores legeplads. Der er derfor også i naturen, børnene vi opleve hvad de er i stand til bevægelsesmæssigt. Vi er meget opmærksom på børnenes nærmeste udviklingszone, for netop at kan opbygge nogle rammer i Børnehuset som passer til den børnegruppe vi har. Kroppens Identitet udvikles gennem kropslige erfaringer i sociale samspil, og børnene skal derfor have mulighed for, at erfare verden både med og gennem kroppen. I Børnehuset inde som ude forsøger vi aktivt at får børnenes tre motoriske grund sanser i spil:

- Taktilsansen
- Den vestibulære sans/labyrintsansen
- Muskel-led-sansen

Dette i samspil med de øvrige fire sanser:

- Lugtesansen
- Synssansen
- Smagssansen
- Høresansen

Foruden naturen og dens muligheder kommer børnene også til at opleve at bruge deres krop, i samspil på tværs af vuggestue og Børnehave gennem vores månedlige temaer i årsplanen. Her planlægger vi fælles aktiviteter på tværs, lige som vi planlægger aktiviteter hver for sig i Børnehuset.

Der vil være aktiviteter samt fri leg, hvor man kan bruge alt der er tilgængeligt i vores institution og på vores legepladser. Her får børnene mulighed for at prøve kræfter med det de har lært, det de synes er sjovt og spændende og gøre det i samspil med de andre børn og styrke eksisterende fællesskaber samt skabe grobund for nye.

Vi som voksne har til opgave, at betræde det korrekte læringsrum ud af tre; foran, ved siden af og bagved barnet. Vi skal støtte og guide det enkelte barn, men samtidig være meget opmærksomme på, hvornår vi skal træde i baggrunden. Det skal vi for at skabe et læringsrum tilpasset til barnets NUZO. Ingen børn skal føler sig utilstrækkelig og at de ikke kan lykkes. Hvis barnet søger, signalere eller siger de har brug for hjælp, hjælper vi dem til de er trygge ved situationen og opfordre og guider dem til at kunne selv til sidst. Der ved indtager vi det læringsrum, vi opfatter barnet har brug for vi er i.

VORES LÆRINGSRUM

- Vores læringsrum bærer præg af, at vi kan betræde det rette læringsrum; foran, ved siden af og bagved barnet.
- Vi er meget opmærksomme på, at tilrettelægge aktiviteter og hverdagen efter NUZO hos det enkelte barn.
- Vi mener at børn er til stede gennem kroppen. De skal støttes i at bruge den, udfordres, eksperimentere, og mærke kroppen. Dette skal ske både i bevægelse og gennem ro, hvilket lægger et solidt grundlag for barnets fysiske og psykiske trivsel.
- Vi har indrettet vuggestuen, så vores børn har plads til kropslige udfoldelser. Vi har fri gulvplads, måtter på gulvet, samt et rum med store madrasser, puder og instrumenter til forskellige bevægelses miljøer og rytmik kan skabes.
- Vi har indrettet Børnehaven så vores børn har plads til kropslige udfoldelser. Vi har fri gulvplads, tæpper på gulvet, samt et stillehjørne, hvor der er skabt mulighed for at trække sig tilbage og få ro, læse en bog eller bare hygge med en pude og et tæppe.
- Vi øver dagligt selvhjulnethed i vores hverdagsrutiner. Fx ved at børnene selv prøver at tage tøj på, selv kravler op og ned fra stole, skamler og barnevognen, øver i selv at spise,

tager på kratlusker ture i skove og på marker osv. Dette bl.a. for at barnet bliver selvstændigt, øver udholdenhed og opnår kropsbevidsthed.

- Vi voksne i vuggestuen er rollemodeller for børnene, idet vi selv er aktive, igangsætter fysiske aktiviteter, lege og er ude i al slags vejr.

Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

I Børnehuset har vi en stor legeplads. Vi kommer ud hver dag uanset vejret (med forbehold).

- Skyttegården: Dette er vores overdækket terrasse, som også er den legeplads som er vuggestuens base - med sandkasse, sansegynge, mudderkøkken, scootere, lille rutschebane og vippe.
- Legehaven: Dette er vores store legeområde med en stor græsplæne. Her leger vi, kravler, gynger løber, hopper, ruller, klatre og hygger vi os, med det teren der er på pladsen. Vi her forskellige træer der deler pladsen op, samt vores tre små legehuse.
- Frugthaven: Her har vi alle vores frugttræer. Vi henter, æbler, pære, blommer, mirabeller, blåbær og solbær. Børnene er med til at gøre haven klar når foråret begynder at banke på. Børnene lærer her om hvor vigtigt det er at passe på vores natur, de kryb der lever der og de fugle der spiser af vores bær.
- Bålpladsen: Her har vi vores bålplads og vores højbede med vilde blomster og græsarter til naturens insekter. Børnene bliver her præsenteret for princippet fra jord-til-bord og er selv med til at gøre bede klar.

Vi taler med børnene om hvad de ser og hvad de gør, ligesom vi tilrettelægger aktiviteter ude i al slags vejr og alle årstider - vi er sammen ude og mærke årstiderne og se den forandring der sker når de skifter.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemetoder. Vi er yderst opmærksom på børnenes interesser

og undren når vi er ude. Der er stor plads til at børnene kan undersøge, lege, spørge og undres over alt hvad vi ser og laver. Naturmiljøet i Børnehuset tager afsæt i mulig læring og inddrager børnene som aktive medskabere af egen læring ved at stille åbne, nysgerrige spørgsmål til børnenes forståelse af sammenhænge i naturen og deres omverden. Vi lytter aktivt til børnenes undren og egne spørgsmål, til børnenes begyndende hypotesedannelser og kategoriseringer i forhold til naturen. Børnene opmuntres til at foretage egne undersøgelser, støttes og guides i at turde øve sig.

VORES LÆRINGSMILJØ

- Børnehuset tager afsæt i mulig læring og inddrager børnene som aktive medskabere af egen læring ved at stille åbne, nysgerrige spørgsmål til børnenes forståelse af sammenhænge i naturen og deres omverden.
- Vi tager ud i naturen på kratlusker ture, hos bondemanden, ved søerne osv, så børnene får mulighed for at opleve glæde, respekt og forståelse ved at være i naturen. Både den fri natur men også naturen hos de dyr bondemanden passer på.
- Vi lærer gennem vores sanser, naturen at kende og vi oplever naturen gennem leg, oplevelser, udfordringer og nysgerrighed.
- Vi skaber rum og mulighed for, gennem vores årsplan, at børnene bl.a. får kendskab til årstider og naturens dyr og planter i vores nærmiljø.
- Vi følger barnets spor i naturen. Fordyber os i det barnet er optaget af og er undrende og undersøgende sammen med barnet.
- På vores gå-ture snakker vi om hvad vi ser og hvad børnene bliver optaget af på turen.
- Vi er som voksne gode rollemodeller, som viser glæde ved at være ude og være en del af naturen.

Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Vi har i dagligdagen fokus på at stimulere børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed. Desuden fokus på at barnet får kendskab til forskellige materialer, redskaber og medier, i fællesskaber med hinanden.

Alle børn i Børnehuset, skal opleve, at deres måder at forvalte tid og rum, leg, venskaber og konflikter på bliver mødt med nysgerrighed, forståelse og respekt. Samtidigt vil vi fokusere på, at vores fællesskab er demokratisk, der sikrer deltagelses muligheder for alle, og hvor børn oplever sig selv som en aktiv del af beslutningsprocesser ud fra erfaringsniveau og formåen. I Børnehuset har vi fokus på børnenes egen skabende og eksperimenterende praksis. Den er båret af børns lyst, kreativitet, improvisation og aktive deltagelse.

Børnene skal være medskabere af kulturelle udtryk ud fra deres formåen indenfor nysgerrighed, sansning, leg og fantasi.

Dette er alle punkter som indgår i den æstetiske læreproces, som kan skabe nye perspektiver og anskuelser, der kan forankres som ny viden og ny læring hos børnene. Med udgangspunkt i børnenes behov og færdigheder arbejder vi med æstetiske oplevelser gennem udtryk og indtryk. Børnene bliver præsenteret for aktiviteter, bøger, oplevelser i natur, samt sange som er tilpasset deres aldersgruppe. Ligesom de præsenteres for forskellige madoplevelser, med fokus på de ting vi har i haven når årstiden tilbyder det. De inddrages i madlavning, borddækning og almindelig bordskik.

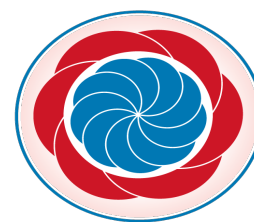
Børnene vil også i vores hverdag blive præsenteret for samfundets normer og regler. Det vil sige at vi i hverdagen lærer at, vente på tur, acceptere et nej, løse konflikter, dele legesager, lege

sammen, kram og kærlighed til og fra deres venner, regler i trafikken, hvordan handler vi ind, I disse æstetiske læringsprocesser, vil vi være lydhør og understøtte børnene og inddrage dem i processen som medskabere. Vi vil værdsætte fordybelse, at være i nuet samt børns egne eksperimenterende udtryk og undren.

Vi fejre vores højtider og traditioner. Det betyder at vi i vores årsplan, planlægger fastelavn, påske, halloween og jul. Ud fra de forskellige højtider, høre sig forskellige aktiviteter og arrangementer til. Vi fejre fx fastelavn vuggestue og børnehave sammen i institutionens åbningstid. Vi arrangerer forældre kaffe, jule hygge med æbleskiver, hvor vi sammen laver juledekorationer.

VORES LÆRINGSMILJØ

- Vi har i Børnehuset skabt et miljø, hvor børnene inddrages i vuggestuens kultur og traditioner; eksempelvis vores traditioner omkring højtider som jul og fastelavn, men også vores traditioner med forældre som kaffedage, sommerfest, cykelløb og markedsdag.
- Vi skaber rammer for at give børnene mulighed for at udtrykke sig kreativt. Det gælder bl.a. kendskab til mange forskellige materialer samt skabe rum for at børnene oplever glæden i processen ved at udtrykke sig kreativt.
- Vi er rollemodeller og viser og inspirerer børnene i den kreative proces.
- Vi følger barnets spor, undrer os og understøtter barnets kreative initiativer.
- Vi er bevidste om at skabe plads og mulighed for fri leg, hvor vi støtter vores børns relationer på tværs af kulturelle forskelle, normer, traditioner og værdier for at skabe grobund for et inkluderende og rummende børnefællesskab i vores hus.

Evalueringskultur

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Det pædagogiske personale udarbejder kvartalsvis på personalemøder, den didaktiske og dynamiske model SMTTE til hver tema i vores årsplan. I årsplanen beskrives det enkelte teams emne, fokus og aktiviteter - dette med afsæt i de pædagogiske læreplaner der også knyttes til hvert tema.

Ved evaluering skal vores pædagogiske dokumentation samt vores observationer fortælle os om vores praksis, egen indsats og børnegruppens udbytte - gennem den dynamiske SMTTE-model. Evaluering er en kontinuerlig proces med fokus på effekten af vores pædagogiske praksis, hvilket vi understøtter gennem SMTTE.

Evalueringen er en løbende proces med fokus på kontinuerligt at udvikle den eksisterende praksis. Evalueringen af SMTTE, pædagogisk personale imellem på ugentlige team møder. Her vil vi have fokus på om vi skal rette praksis til, for at nå udbyttet i større form, hvad der virkede som vi skal tage med videre og om vores dokumentationsform til forældrene er fyldestgørende.

EVALUERING AF PÆDAGOGISKE LÆREPLANER OG PRAKSIS**Evaluering af arbejdet med pædagogiske læreplaner og praksis****Institution;****Dato;****Tilstedeværende personale;****Bestyrelse tilstede;****Hvordan har vi indtil nu arbejdet med indholdet i den skriftlige pædagogiske læreplan?**

- Hvilket udbytte har børnene af hverdagen?

Hvad er formålet med en evaluering af et pædagogiske læringsmiljø med henblik på at understøtte alle børns trivsel, udvikling, læring og dannelse. Kom med eksempel;

- Børnenes perspektiver?
- Samspil og relationer?
- Deltagelses muligheder?
- Hvilken stemning er tilsted i læringsmiljøet?

Hvilken dokumentationsform anvendte I?*Fx; dokumentations tre i VS og BH***Betød det ændringer og/eller justeringer af det pædagogiske læringsmiljø?**

- Det pædagogiske personales rolle og placering?
- Indretning af eksisterende og nye læringsmiljøer?
- Hvad skal justeres og forankres?

Hvad er vores næste skridt i forhold til den skriftlige pædagogiske læreplan?

Dette skema tager vi op, på vores personalemøder. Her vi vi gennemgå skemaet, for at holde trit med, om vi skal justere vores praksis i hverdagen, samt justere vores pædagogiske læreplaner. Vi har løbende udskiftning af børn, som alle institutioner oplever ved overgang til børnehave eller skole. Det betyder at vi skal være opmærksomme på, at vores praksis skal følge børnegrupperne der er i vores hus. På vores møder er det mulig at huset og læreplanerne er tilrettelagt tilstrækkeligt til børnegrupperne – og vil derfor ikke ændres fra møde til møde, hvis ikke behovet er tilstede.

Dette for at optimere vores pædagogiske praksis gennem styrket kommunikation mellem det pædagogiske personale og tilpasse det bedst muligt til børneperspektivet og indretning af læringsmiljøet for forhold til børnegruppen. Vi vil have fokus på at skabe mulighed for refleksion over sammenhængen mellem læringsmiljøet og børnenes læring, udvikling, dannelse og trivsel. Vi vil se på børnenes perspektiver og deltagelses muligheder.

OBS; De pædagogiske læreplaner vil fast evalueres to gange om året og offentliggøres på vores hjemmeside.

UDVIKLINGSSKEMAER

Vi har udviklet aldersbetinget udviklingsskemaer, der skal være med til at sikre, at alle børn er i udvikling. Udviklingsskemaer indebære, at det pædagogiske personale skal tage faglig stilling til, om børnene udvikler sig som de skal, med stort fokus på de pædagogiske læreplaner.

TRIVSELSVURDERING

Der skal hvert kvartal, udarbejdes en trivsels vurdering på alle børn i Børnehuset. Dette for at kunne sætte ind, så tidligt så muligt, med tværprofessionelle samarbejdspartnere, ændring af praksis i forhold til den enkelte, samt et godt forældresamarbejde omkring det enkelte barn.